

Faglig vurdering af forslag om ophævelse af den fri dræningsret

Vurderingen er udarbejdet i forbindelse med arbejdet i arbejdsgruppe 5 i Vandløbsforum.

For landbrugsproduktionen er det helt afgørende at kunne sikre en tilfredsstillende afvanding af de arealer, der dyrkes. En tilfredsstillende afvanding er et grundvilkår for landbrugsproduktionen, og dermed for at producere mad. Derfor er det af stor betydning at bevare den fri dræningsret i vandløbsloven. Det gælder både for de situationer hvor den fri dræningsret er gældende, men også for de øvrige situationer som et underliggende princip om ret til at sænke grundvandet til den for dyrkningen nødvendige dybde. Derfor ønskes den nugældende fri dræningsret bevaret.

Det vurderes, at der ikke forventes gennemført omfattende nye dræninger af arealer der ikke tidligere har været drænet. Langt det meste jord, som det er relevant at dræne i Danmark, er allerede drænet. Det antages således, at der langt overvejende vil være tale om opretholdelse af dræningen på allerede drænedes arealer.

KTC anfører 4 begrundelser for ønsket om at ophæve den fri dræningsret. Disse 4 forhold kommenteres i det følgende.

Ad 1 - KTC ønsker, at vandløbsmyndigheden kan afveje interessekonflikten mellem at vand fra byerne i forbindelse med klimatilpasningstiltag ønskes forsinket mest muligt, og at landbruget ønsker vandet ledet væk fra markerne så hurtigt som muligt.

KTC anfører, at det kan blive dyrt at forsinke udledning af spildevand, i overensstemmelse med den praksis, Natur- Miljøklagenævnet har anlagt, og at der derfor kan være behov for at anvende landbrugsarealer til at opmagasinere vandet. KTC ønsker endvidere at kunne stille krav til afledningsintensiteten fra landbrugsarealer.

Hertil anføres, at behovet for at forsinke udledning af spildevand til vandløb ikke kan afhjælpes ved at ophæve den fri dræningsret. Der vil, uanset den fri dræningsret, være behov for at vurdere vandløbets hydrauliske kapacitet og på den baggrund fastsætte krav om udledning af spildevand. Hvis det kræver større arealer til forsinkelsesbassiner må disse etableres på det nu foreliggende grundlag, der giver mulighed for at ekspropriere til etablering af sådanne anlæg.

Det anføres endvidere, at dræning af landbrugsarealer ikke nødvendigvis vil medføre en større maximal belastning af vandløbene. Dræning vil fortrinsvis medføre en mere jævn afledning af vand til vandløbene, idet drænedes arealer vil have bedre kapacitet til at opmagasinere regnvand ved ekstreme hændelser. Det bemærkes endvidere, at vi ikke finder, at der skal være mulighed for at stille krav til afledningsintensiteten fra landbrugsarealer. Drænsystemer er normalt dimensioneret efter et krav til afledningsintensitet på 1 l/s/ha. Der vil normalt ikke være tale om en så intensiv afledning, at etablering af forsinkelsesbassiner vil være en praktisk mulighed.

Ad 2 - KTC ønsker at sikre, at dræning ikke udføres på arealer som ikke er egnet til dræning.

Umiddelbart er vi ikke klar over, hvad der forstås ved arealer, som ikke er egnet til dræning. I den forklarende tekst anfører KTC, at mange dræner har udløb, der er beliggende lavere end den anbefaling, der er anført fra KU-SCIENCE. KTC anfører i denne forbindelse, at disse dræninger afstedkommer et voldsomt pres fra landbruget for ekstra offentlig vedligeholdelse, og at dette dilemma vil kunne hindres, hvis dræningsprojekter skal godkendes. Der mangler oplysninger om, hvorvidt KTC's tal eventuelt dækker over en utilstrækkelig vedligeholdelse af vandløbene gennem en lang årrække. En utilstrækkelig vedligeholdelse, som kan have hævet vandløbsbunden gennem tiden. KTC fremfører endvidere, at op til 10% af drænuvløbene i de tre stikprøver ligger under regulativmæssig bund.

Der er selvfølgelig ingen lodsejere, der med overlæg har lagt drænuvløb nede i vandløbsbunden! Der kan være forskellige årsager til, at drænuvløb alligevel, den dag i dag, ligger nede i vandløbsbunden:

- Drænene har været lagt inden der er kommet et regulativ
- Drænene kan være lagt under regulativmæssig bund i perioder, hvor der har været renset dybere end regulativet foreskriver
- Den regulativmæssige bund kan have flyttet sig (hvis der i en årrække ikke er renset dybt nok, og det så senere er ført ind i regulativet, at det er der bunden ligger).

Den gang hovedparten af drænene blev lagt, blev der givet statstilskud til dræningsarbejdet. For at opnå tilskud eller lån var der regler, som sikrede, at drænene blev lagt korrekt.

Den fri dræningsret omfatter mulighed for at dræne med afløb til *bestående* vandløb, uden anvendelse af pumpeanlæg, når bestemte betingelser er opfyldt. Den fri dræningsret giver således ikke indehaveren ret til at kræve en bedre afvanding i det bestående vandløb. Det bemærkes endvidere, at der ifølge bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb, § 3, nr. 9, kan fastsættes bestemmelser om udløb fra dræn og spildevandsledninger i regulativer for offentlige vandløb. Efter vores opfattelse er der dermed ikke behov for yderligere regulering af den fri dræningsret i denne forbindelse.

Ad 3 – KTC ønsker at sikre, at sandtilførslen til vandløb mindskes mest muligt.

Dette forhold har været drøftet ved et af de tidligere møder i arbejdsgruppen. Der var en vis forståelse for, at vandløbsmyndigheden skal have mulighed for at meddele påbud til sikring mod tilførsel af sand til vandløbene fra dræn og grøfter. Det blev fra Videncentrets side anført, at det i givet fald må forudsætte, at der er klare retningslinjer for, hvornår et sådant påbud kan meddeles, således at det i givet fald kun kan anvendes, hvis det er nødvendigt for at undgå meget væsentlige problemer med tilførsel af sand fra dræn og grøfter. I så fald kan dette forhold ikke begrunde et krav om forudgående godkendelse.

Ad 4 – KTC ønsker en godkendelsesordning for at sikre, at naturområder ikke drænes.

KTC henviser til, at der findes talrige eksempler på, at der er sket dræning, således at § 3-områder er blevet påvirket. Vi er enige i, at der kan findes sådanne eksempler, men må betvivle at de kan betegnes talrige. Der er hverken principielt eller reelt nogen forskel på at dræne, således at et § 3-område påvirkes, eller at gennemføre en dræning uden en godkendelse i henhold til vandløbsloven, hvis en sådan indføres også i de situationer, hvor den fri dræningsret gælder. Det er i sidste ende et spørgsmål om information om reglerne og om vilje til at overholde disse. Derfor mener vi ikke, at dette forhold kan begrunde, at den fri dræningsret ophæves.

Angående VVM-bestemmelserne

KTC anfører afslutningsvis, at det i dag er uklart, hvornår et dræningsprojekt er omfattet af VVM-bestemmelserne, og at det betyder, at ingen dræningsprojekter bliver vurderet.

Indledningsvis bemærkes, at det vurderes, at det kun er en mindre andel af de dræningsprojekter, der gennemføres, der er omfattet af den fri dræningsret. Dræningsprojekter der ikke er omfattet af den fri dræningsret må antages at blive vurderet i henhold til vandløbsloven.

Det er et stort spørgsmål, om den af KTC anførte påstand er korrekt. Hvis der er tale om ny dræning af et areal, der ikke tidligere er drænet, er der ikke tvivl om, at det skal anmeldes i medfør af VVM-reglerne. Hvis der er tale om ændringer eller udvidelser af tidligere dræninger skal disse anmeldes, hvis de kan være til skade for miljøet, jævnfør bilag 2, punkt 14, i VVM-bekendtgørelsen. Der foreligger ikke os bekendt afgørelser, der klarlægger, hvornår en ændring eller udvidelse af en eksisterende dræning kan være til skade for miljøet. På det punkt må vi give KTC ret. Det vil imidlertid, som i mange andre situationer,

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

kunne afhjælpes ved fastlæggelse af praksis i disse sager. Det vil efter vores opfattelse være ude af proportion at stille krav om en godkendelse i medfør af vandløbsloven, for at sikre overholdelse af VVM-reglerne. Der vil i givet fald også kunne udarbejdes vejledningsmateriale om forholdet, hvis der vurderes at være behov for dette.

Afsluttende bemærkninger om den fri dræningsret

Den fri dræningsret gælder i helt præcist beskrevne situationer, hvor gennemførelse af dræningen ikke direkte vil påvirke andre lodsejere. Den påvirkning, der i givet fald kan ske af den hydrauliske belastning af vandløbet, vil ikke nødvendigvis forøge belastningen i maksimum-situationer. Der vil være tale om en kulturteknisk belastning, som hidtil i lovgivningen har været anset som umiddelbart lovlig.

Andre regler sikrer, at der ikke på anden måde kan blive tale om en miljømæssigt negativ virkning. Okkerloven sikrer mod forøget udledning af okker, og VVM-reglerne giver myndighederne indsigt i situationer, hvor der er tale om dræning af arealer, der ikke tidligere er drænet, og ved ændringer og udvidelser af eksisterende dræninger, der kan være til skade for miljøet. Naturbeskyttelseslovens § 3 sikrer, at der ikke må gennemføres dræninger, herunder dræninger omfattet af den fri dræningsret, hvis det vil kunne ændre tilstanden af § 3-arealer. Efter vores opfattelse er der således ikke grundlag for at indføre en godkendelsesordning med forøget og, efter vores vurdering, unødvendigt bureaukrati til følge.